

Wij zijn allen transactioneel, maar het hoeft niet.

Sinds het aantreden van Donald Trump als president van de Verenigde Staten, hoor je het woord 'transactioneel' veel gebruikt worden. Er wordt gezegd dat Donald Trump een transactioneel persoon is; iemand die iets doet om iets terug te krijgen, die verwachting heeft, het 'voor wat, hoort wat'. En hij heeft dan ook naam gemaakt met een boek 'The art of the deal'. Relaties met anderen zijn een kwestie van het maken van een deal. Donald Trump is daar niet uniek in. Alle autoritaire leiders zijn in zekere zin transactioneel. Hun doen is berekenend, ze willen er iets voor terug krijgen.

Het woord transactioneel wordt nogal negatief gebruikt en begrijpelijk. Want stel je voor dat onze relaties met vrienden, met dierbaren, met onze partner transactioneel zou zijn, in die zin dat alles een deal moet zijn. Ik doe wat als jij wat terug doet. Het zou het leven heel onplezierig maken. Het zou vriendschappen niet meer tot vriendschappen laten zijn. Alles wordt een business.

En toch, als we naar onszelf kijken, kunnen we werkelijk zeggen dat wij niet transactioneel zijn? Is het toch niet zo dat wat we voor anderen doen, de aandacht die we geven, de liefde die we geven, niet ingebed ligt in een hele subtiele verwachting dat we er wat voor terug krijgen? Al is het maar een wederkerige aandacht of liefde. Zouden we van iemand kunnen houden als we er totaal niets voor terugkrijgen? Dat geldt voor alles. Zouden we van ons huisdier kunnen houden, van onze hond, als we er totaal niets voor terugkrijgen? We voeden de hond, we lopen de hond, we zorgen voor de hond, maar stel dat de hond verder totaal niet naar je zou omkijken. Wat zou dat betekenen?

Als we goed kijken zien we dat elk mens tot op zekere hoogte transactioneel te werk gaat. En dat is niet verwonderlijk, want ieder heeft diep in zichzelf een gevoel van leegte die gevuld moet worden. Sommigen vullen het met bezit, met spullen, met rijkdom, anderen met roem en macht en de meesten van ons met de aandacht die we krijgen, de goedkeuring, de liefde van een ander. Ze vullen die leegte in onszelf. Maar helaas altijd maar tijdelijk en niet volledig, dus onze relaties zijn transactioneel. Jij vult mijn leegte, ik vul jouw leegte, in ieder geval voor het moment.

Die leegte in onszelf is niet iets negatiefs, alhoewel we het wel vaak zo benaderen. Die leegte in onszelf is eigenlijk ons Ware Zelf. Ons Ware Zelf is als ruimte dat alles omvat. En geen wonder dat, hoeveel we het ook proberen te vullen, het nooit gevuld raakt. Want de leegte van het Ware Zelf is grenzeloos: het kan niet gevuld raken.

In het boeddhisme staat vrijgevigheid [*dana*] hoog aangeschreven. Het vrijelijk kunnen geven. Het geven buiten de kaders van een transactie, vrij van transactionaliteit. We kunnen alleen maar werkelijk vrij geven zonder er iets voor terug te verlangen, te willen, wanneer we de leegte in onszelf hebben herkend als ons Ware Zelf. Wanneer we weten dat ons Zelf niet gelijk staat met wat we bezitten, wat we hebben, wat we krijgen, maar juist wat we ten diepste zijn. En dat zijn is als ruimte want het is totaal vrij, vrij van elke transactie. Wanneer we ons Ware Zelf gevonden hebben, kunnen we vrijelijk geven en raken we niet overstuur als er niets voor wordt teruggegeven.

Tot zekere hoogte is meditatie ook iets waarin we een transactie willen uitvoeren. We zitten stil, we kijken naar de muur en we proberen daarmee die leegte te vullen, als was het maar met een prettig gevoel, een gevoel van rust, van vrede. Als we zo de meditatie blijven benaderen, zal die leegte altijd voelbaar blijven als incompleet. De leegte wordt niet compleet gemaakt door wat je erin stopt, maar juist door wat je eruit haalt. Dus we laten onze gedachten los, onze emoties, onze hechtingen. We laten het allemaal gaan. We durven ons toe te vertrouwen aan de leegte in onszelf. We geven ons vrijelijk over aan die leegte in onszelf. En als we dat doen, dan bevrijden we ons van transactioneel denken en handelen. Dan vallen we samen met wat we werkelijk zijn en kunnen we in de wereld functioneren en vrij geven. Dat te doen wat goed is om te doen, waar het moment zelf om vraagt, zonder geobsedeerd te zijn over het zelf, over het 'kleine ik'.

Dus zit, verzacht en ontspan. Durf je te geven aan eenvoudigweg dit moment zoals het is, dit moment van jouw zijn. Hoe het ook is, probeer er niets van te verlangen, probeer niets te verkrijgen. Dat wat werkelijk waarde heeft is je al gegeven. Laat het naar je toekomen en ben dan bevrijd van elke vorm van transactualiteit.

* * * * *

*Eerw. Baldwin Schreurs
Zondag 23 maart 2025*